

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 19:38
Diariernr: 19/01209
P-cirknr:
Nyckelord:
Handläggare: Jonathan Fransson m.fl.
Avdelning: Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Ekonomisk analys
Extern medverkan:
Datum: 2019-09-19
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd
Rubrik: Budgetpropositionen 2020 och höständringsbudgeten för 2019
Ersätter:
Bilagor:

Sammanfattning

Budgetpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2020–2022. Höständringsbudgeten har ett förslag som påverkar kommunerna. Några av satsningarna är att de generella bidragen ökar med 3,5 miljarder kronor 2020 till kommunerna (har tidigare aviserats); det så kallade likvärdighetbidraget ökar till 4,9 miljarder kronor 2020 och till 6,2 miljarder 2021; det riktade statsbidraget för att anställa lärarassistenter (som infördes genom årets vårändringsbudget) ökar från 475 miljoner kronor till 1 miljard 2020; och lågstadielyftet minskar från 2 miljarder kronor till 1 miljard under 2020 och utgår sedan helt.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

CIRKULÄR 19:38

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Jonathan Fransson m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

Budgetpropositionen för 2020 och Hösträndringsbudgeten för 2019

Den 18 september presenterade regeringen Budgetpropositionen för 2020 (2019/20:1) och Hösträndringsbudgeten för 2019 (2019/20:2). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2020–2022. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil*.

Budgetpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2020–2022. Hösträndringsbudgeten har ett förslag som påverkar kommunerna. Nedan sammanfattas några av satsningarna:

- Som *tidigare aviserats* ökas de generella bidragen med 3,5 miljarder kronor 2020 till kommunerna.
- Det så kallade likvärdighetbidraget ökar till 4,9 miljarder kronor 2020 och till 6,2 miljarder 2021.
- Det riktade statsbidraget för att anställa lärarassistenter, som infördes genom årets vårändringsbudget, ökar från 475 miljoner kronor till 1 miljard 2020.
- Lågstadielyftet minskar från 2 miljarder kronor till 1 miljard under 2020 och utgår sedan helt.

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Regeringens skatteunderlagsprognos	5
Kommunalekonomisk utjämning	6
Barn och utbildning	9
Kultur- och fritidsområdet	11
Asylmottagande och mottagande av nyanlända	11
Individ- och familjeomsorg	12
Äldreomsorg	12
Funktionshinderområdet	13
Åtgärder mot segregation	13
Infrastruktur, fastigheter och räddningstjänst	14
Miljö	15
Digitalisering	17
Arbetsgivar- och arbetsmarknadsfrågor	17

Ekonomi

I propositionen redovisas regeringens prognos för 2019–2022, tyngdpunkten ligger på utvecklingen 2019 och 2020. Det senaste året har utvecklingen i världsekonomin mattats av efter flera år med hög tillväxt. Indikatorer tyder på en fortsatt relativt svag utveckling i många länder. Sammantaget väntas tillväxten i sammanvägd BNP i de länder som är viktiga för Sveriges utrikeshandel mattas av 2019, för att därefter växa ungefär i linje med genomsnittet sedan 2000. Inflationstakten i omvärlden bedöms bli något lägre 2019 än 2018, till följd av en långsammare utveckling av energi- och råvarupriser. Inflationen tilltar något 2020.

Konjunkturen i Sverige har stärkts de senaste åren och tillväxten har varit hög. Resursutnyttjandet bedöms fortfarande vara högre än normalt. Under första halvåret 2019 mattades dock den inhemska efterfrågan av. Framåtblickande indikatorer tyder på att tillväxten blir dämpad även under andra halvåret 2019. En svagare utveckling i omvärlden, minskade bostadsinvesteringar och en inbromsning i offentlig konsumtion väntas bidra till en fortsatt dämpad tillväxt även 2020.

Hushållens konsumtion bedöms växa i en långsammare takt 2019 än tidigare år. Den svagare tillväxttakten bedöms till viss del vara tillfällig och hushållen förväntas öka sin konsumtion i en högre takt 2020. De offentliga konsumtionsutgifterna väntas de kommande åren utvecklas svagt. Det förklaras främst av att utgifter förknippade med nyanländas första år i Sverige successivt minskar. Dessutom väntas den offentliga sektorns inkomster öka i en långsammare takt efter några år med ovanligt snabbt stigande inkomster. Det begränsar förutsättningarna att öka de offentliga konsumtionsutgifterna.

De senaste årens höga BNP-tillväxt har till stor del drivits av att investeringar ökat i snabb takt, främst i bostadssektorn men även i övriga delar av näringslivet. Även kommunala investeringar har ökat snabbt. Men under det första halvåret 2019 sjönk investeringarna. Efter flera år med ökat bostadsbyggande minskade antalet påbörjade bostäder 2017 och under första halvåret 2019 har även antalet beviljade bygglov minskat, vilket indikerar en fortsatt nedgång i bostadsbyggandet framöver. Även investeringarna i näringslivet exklusive bostäder väntas öka långsammare 2019 och 2020 än de senaste åren. De offentliga investeringarna väntas inte heller växa i samma takt då kommunsektorn, som drivit tillväxten de senaste åren, bedöms öka sina investeringar i långsammare takt. De statliga investeringarna väntas däremot öka i en snabbare takt än tidigare, främst till följd av ökade investeringar i infrastruktur.

Lägre förväntad global tillväxt tillsammans med en gradvis förstärkning av kronan förväntas bidra till att exporten ökar långsammare även 2020. En svagare utveckling av den inhemska efterfrågan talar för att även importen ökar långsammare framöver. Sammantaget bedöms dock nettoexporten bidra positivt till BNP-utvecklingen 2019 och även 2020, om än betydligt mindre.

Sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet är på historiskt sett höga nivåer, men under det första halvåret 2019 har utvecklingen på arbetsmarknaden dämpats,

både sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet har minskat något. Arbetslösheten har enligt regeringen inte minskat sedan 2018.

Framåtblickande indikatorer talar för att utvecklingen på arbetsmarknaden kommer att vara fortsatt dämpad den närmaste tiden. Sedan slutet av 2018 har andelen företag som upplever brist på arbetskraft minskat tydligt. Det är dock fortfarande fler arbetsgivare än normalt som upplever brist på arbetskraft. Bristen har under många år varit betydligt högre i den offentliga sektorn jämfört med i näringslivet. Bristtalen i offentlig sektor har dock minskat något sedan 2017. Det är framför allt i kommuner och landsting som bristtalen är höga. Sammantaget bedöms sysselsättningen och arbetskraften fortsätta att öka både 2019 och 2020, men tillväxten väntas avta väsentligt jämfört med tidigare år. Både sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet bedöms även fortsatt vara mycket höga. Arbetslösheten förväntas vara oförändrad 2019 jämfört med 2018, för att sedan öka marginellt 2020.

I takt med att efterfrågan på arbetskraft och rekryteringsbehoven dämpas bedöms resursutnyttjandet gradvis gå mot ett balanserat konjunkturläge. Det återspeglas i att BNP-gapet, det vill säga den procentuella skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP, minskar 2019 och 2020. Ett högre resursutnyttjande än normalt i Sverige talar för att inflationen stiger de kommande åren. Samtidigt finns det ett antal faktorer som förväntas verka återhållande på inflationen 2019 och 2020. Löneutvecklingen väntas bli fortsatt dämpad jämfört med tidigare perioder av ansträngt resursutnyttjande. Dessutom indikerar terminspriser på råolja och el att energiprisernas direkta bidrag till KPIF-inflationen blir betydligt mindre framöver än de senaste åren.

Riksbanken höll reporäntan och prognosen oförändrad i juli 2019. Ränteförväntningarna har dock sjunkit och marknadsaktörer förväntar sig inte längre att Riksbanken höjer räntan inom de närmaste två åren. Reporäntan bedöms därför inte höjas 2019 eller 2020 i prognosen. Det lägre internationella ränteläget tar sig även uttryck i låga räntor på statsobligationer

I propositionen beskrivs ett huvudscenario för svensk ekonomi 2021 och 2022, under förutsättning att inga nya störningar påverkar ekonomin. En utgångspunkt här är att BNP-utvecklingen på längre sikt huvudsakligen bestäms av ekonomins utbudssida. Enligt regeringen är detta liktydigt med tillväxten i produktivitet och antalet arbetade timmar. Vidare innebär regeringens principer för prognoser att endast beslutade och aviserade förändringar av skattebaserna och av statens utgifter beaktas.

Den ovan beskrivna utvecklingen är regeringens huvudscenario och bedöms vara den mest sannolika utvecklingen. Men prognoser är alltid förknippade med osäkerheter. Man beskriver några av osäkerheterna och redovisar ett par alternativa scenarier. Enligt regeringen finns det en betydande risk för att Storbritannien lämnar EU utan ett avtal. Huvudscenariot bygger dock på att de lämnar med ett utträdesavtal på plats.

På några års sikt antas att kommunsektorn som helhet redovisa resultat i linje med god ekonomisk hushållning. Principerna kan enligt regeringen få som konsekvens att den kommunala konsumtionen avviker från det s.k. demografiska behovet. (Kommunal

konsumtion beräknas **minska** med 0,4 procent 2020, 0,8 procent 2021 och med 0,7 procent 2022.)

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i budgetpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges; prognoser från VÅP 2019 i parentes

	2018	2019	2020	2021	2022
BNP ¹	2,5 (2,4)	1,5 (1,6)	1,2 (1,4)	1,7 (1,5)	2,0 (2,0)
Arbetade timmar ¹	2,4 (2,4)	1,1 (1,0)	0,3 (0,3)	0,3 (0,4)	0,5 (0,6)
Arbetslöshet ²	6,3 (6,3)	6,3 (6,3)	6,4 (6,4)	6,4 (6,4)	6,5 (6,5)
BNP-gap ³	1,2 (1,2)	0,9 (1,0)	0,2 (0,4)	0,0 (0,0)	0,0 (0,0)
Timlöner ⁴	2,5 (2,6)	2,6 (2,8)	2,8 (2,9)	3,0 (3,1)	3,1 (3,2)
KPIF, årsgenomsnitt	2,1 (2,1)	1,7 (1,7)	1,6 (1,5)	1,8 (1,9)	2,0 (2,0)
Prisbasbelopp, tusen kronor	45,5 (45,5)	46,5 (46,5)	47,3 (47,5)	48,2 (48,4)	49,2 (49,4)
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	0,9 (0,7)	0,4 (0,6)	0,3 (0,7)	0,4 (1,1)	1,2 (1,9)
Strukturellt sparande i off. sektor ⁶	0,0 (0,1)	0,0 (0,2)	0,2 (0,5)	0,5 (1,0)	1,3 (1,9)
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	38,8 (38,8)	34,8 (34,5)	33,4 (32,8)	31,8 (30,9)	29,6 (28,2)

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.

⁴Konjunkturlönestatistiken. ⁵Procentandel av BNP. ⁶Procentandel av potentiell BNP

Källa: Budgetpropositionen 2020.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Bo Legerius tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Enligt regeringen väntas det kommunala skatteunderlagets ökningstakt mattas något framöver, främst till följd av att tillväxten i lönesumman väntas avta.

Regeringens prognos på skatteunderlaget är kraftigt nedreviderat jämfört med 2019 års vårproposition. Den ackumulerade nivån år 2022 beräknas nu vara 1,5 procentenheter lägre än i vårberäkningen. Det beror delvis (0,5 procentenheter) på den ytterligare höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år som föreslås i BP 2020 och som sektorn kompenseras för via det generella statsbidraget. Dessutom utgår den nya prognosen bland annat från en långsammare utveckling av lönesumman.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2018	2019	2020	2021	2022	2018–2022
Reg sep	3,6	3,4	2,6	3,2	3,4	17,3
ESV sep*	3,7	2,9	3,2	3,2	3,3	17,4
SKL aug*	3,7	3,1	3,1	3,0	3,7	17,7
Reg apr*	3,9	3,1	3,2	3,5	3,8	18,8

*Den höjning av grundavdragen år 2020 för personer som fyllt 65 år är inte beaktad.

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Regeringens prognos visar större ökning av skatteunderlaget 2019 och 2021 men lägre 2020 och 2022 än den prognos SKL publicerade i augusti. Skillnaden 2020 förklaras främst av förslaget om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år. Att regeringens prognos visar större ökning än SKL:s 2019 och 2021 beror på att regeringens beräkningar utgår från större sysselsättningsökning och mer uthållig högkonjunktur.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Förändringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning, kommuner

Nedanstående tabeller utgår från **föreslagna ramar i BP2019 för respektive år**. I tabellerna redovisas vilka förändringar som gjorts i BP 2020 jämfört med i de tidigare aviserade anslagsramarna i BP2019.

I samband med vår skatteunderlagsprognos den 1 oktober kommer uppdateringsfiler till modellen skatter och bidrag och prognosunderlag att finnas tillgängliga. Senast vecka 39 kommer också våra specifikationer över vissa statsbidrag att uppdateras.

Tabell 3. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	2019	2020	2021	2022
Totalt enligt cirkulär 18:68	78 589	84 129	86 969	86 969
Nya regleringar enligt finansieringsprincipen				
Kommunal räddningstjänst			45	45
Ungdomsövervakning			2,5	2,5
HPV-vaccination av pojkar		10	10	10
Förändringar av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen				
Lovskola åk 6–9		–350	–350	
En undervisningstimme per dag lågstadiet		–225	–900	–900
Utveckling nationella prov				–62
Läroplans- och skollagsförändringar (förslag från Skolkommissionen)		–20	–20	–20
Övriga ekonomiska regleringar				
Nedsättning av fastighetsavgiften				64
Sänkt skatt för personer över 65 år		2 611	2 611	2 611
Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark		5	5	5
Överföring till anslag 1:3 Kommunalekonomiska föreningar		–1	–1	–1
Totalt enligt detta cirkulär	78 589	86 159	88 372	88 724

Tabell 4. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Kronor per invånare

	2019	2020	2021	2022
Totalt enligt cirkulär 18:68	7 693	8 159	8 363	8 296
Nya regleringar enligt finansieringsprincipen				
Kommunal räddningstjänst			4	4
Ungdomsövervakning			0	0
HPV-vaccination av pojkar		1	1	1
Förändringar av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen				
Lovskola åk 6–9		–34	–34	
En undervisningstimme per dag lågstadiet		–22	–87	–86
Utveckling nationella prov				–6
Läroplans- och skollagsförändringar (förslag från Skolkommisionen)	–2	–2	–2	
Övriga ekonomiska regleringar				
Nedsättning av fastighetsavgiften				6
Sänkt skatt för personer över 65 år		253	251	249
Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark		0	0	0
Överföring till anslag 1:3 Kommunalekonomiska föreningar	0	0	0	
Totalt enligt detta cirkulär	7 693	8 356	8 498	8 464

Tidigare aviserade och föreslagna tillskott

De generella tillskott som finns i regeringens tabell 2.10 i utgiftsområde 25 innehåller **inga förändringar jämfört med tidigare aviseringar**. De ”gamla välfärdsbiljarderna” aviserades i BP17. Totalt utgör dessa 10 miljarder kronor till kommuner och regioner från och med 2017. En viss andel av bidraget ingår i de generella statsbidraget, och en viss andel fördelas utifrån kommunernas asyl- och flyktingmottagande. Dessa andelar förändras över tiden, samtidigt ökar också regionernas andel något.

De ”nya välfärdsbiljarderna” aviserades i BP18 och för 2019 tillfördes 3,5 miljarder kronor till kommunernas generella statsbidrag. Ytterligare 3,5 miljarder aviserades att tillföras från och med 2020. Sedan hösten 2017 har dessa 3,5 miljarder för 2019 och 7,0 miljarder för 2020 ingått i SKL:s beräkningar av det generella statsbidraget och därmed ingått i de kommunvisa budgetförutsättningarna. **Budgetpropositionen för 2020 innehåller alltså ingen förändring av de generella tillskotten.**

Nya regleringar enligt finansieringsprincipen

Regeringen avser att lämna förslag om att kommunerna kontinuerligt ska upprätthålla en övergripande ledning av räddningstjänsten. Förslaget baseras på betänkandet En effektivare **kommunal räddningstjänst** (SOU 2018:54). För att kompensera kommunerna för det utökade åtagandet, beräknas anslaget ökas med 45 miljoner kronor från och med 2021.

Regeringen avser att lämna förslag till riksdagen om en ny påföljd för unga lagöverträdare, **ungdomsövervakning**. Förslaget baseras på promemorian Nya ungdomspåföljder (Ds 2017:25), som bygger på Påföljdsutredningens betänkande Nya påföljder (SOU 2012:34). För att kompensera kommunerna för det utökade åtagande som ändringen innebär beräknas anslaget ökas med 2,5 miljoner kronor från och med 2021.

Folkhälsomyndigheten har lämnat förslag till regeringen att **vaccination av pojkar mot humant papillomvirus (HPV)** ska omfattas av det nationella vaccinationsprogrammet för barn. Regeringen avser att besluta i enlighet med förslaget. För att ersätta kommunerna för ökade kostnader föreslår regeringen att kommunernas kompenseras med 10 miljoner kronor från och med 2020 medan regionerna kompenseras med 46 miljoner.

Förändringar av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

I den beslutade budgeten för 2019 beräknades 350 miljoner kronor från och med 2020 tillföras anslaget för en **skyldighet för skolhuvudmän att erbjuda lovskola** i fyra veckor i årskurs 6 till årskurs 9. Eftersom frågan först ska utredas bedömer regeringen att det är för tidigt att tillföra medel för ändamålet. Anslaget minskas därför med 350 miljoner kronor 2020 och 2021. En utökad lovskola ska utredas och sedan införas 2022.

I den beslutade budgeten för 2019 beräknades 225 miljoner kronor 2020 och 900 miljoner kronor från och med 2021 avsättas för **utökad undervisningstid i lågstadiet**. Mot bakgrund av den rådande lärarbristen bedömer regeringen att utökningen inte bör genomföras. Anslaget minskas därför med 225 miljoner kronor 2020 och beräknas minskas med 900 miljoner kronor från och med 2021.

I budgetpropositionen för 2017 föreslogs att anslaget skulle minskas till följd av förslag i betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:18) om **färre och digitala nationella prov**, som beräknades innebära en kostnadsminskning med 123 miljoner kronor för kommunerna. Anslaget minskades med 61 miljoner kronor 2018–2021 och planerades att minska med ytterligare 62 miljoner kronor från och med 2022. I budgetpropositionen för 2018 bedömde dock regeringen att minskningen borde vara lägre och anslaget ökades därför med 14 miljoner från och med 2018. Nu genomförs den tidigare planerade minskningen med 62 miljoner från och med 2022.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2018 ökades anslaget med 50 miljoner kronor årligen för att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande **vid skollags- och läroplansförändringar utifrån 2015 års skolkommissions förslag** (SOU 2017:35). Anslaget minskades sedan med 30 miljoner kronor från och med 2019 då riksdagen inte antog Skolkommissionens förslag för en inriktningsbestämmelse i skollagen om att skolhuvudmän ska verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter. Med anledning av att de läroplansändringarna som förväntades innebära kostnader för kommunerna inte bedöms genomföras, föreslår regeringen att anslaget minskas med ytterligare 20 miljoner kronor från och med 2020.

Övriga ekonomiska regleringar

Riksdagen antog regeringens förslag i budgetpropositionen för 2013 om en utökad **nedsättning av fastighetsavgiften** vid nybyggnation (prop. 2012/13:1). Nedsättningen minskar kommunernas inkomster från fastighetsavgiften stegvis 2018–2027. För 2020 beräknas anslaget ökas med 128 miljoner kronor, för 2021 med 192 miljoner kronor, och för 2022 beräknas 256 miljoner kronor. Jämfört med den ram som beräknades i Budgetpropositionen för 2019 har beloppen inte ändrats men belopp för 2022 har tillkommit.

Regeringen föreslår i denna proposition att det **förhöjda grundavdraget för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år förstärks**. Förslaget medför att det kommunala skatteunderlaget minskar, vilket innebär en minskning av kommunernas och regionernas skatteintäkter. Regeringen föreslår att kommunerna och regionerna kompenseras för det intäktsbortfall som förslaget medför. Anslaget ökas därför med 4,1 miljarder kronor från och med 2020. Preliminärt beräknas compensationen fördelas med 2,6 miljarder kronor till kommunerna och 1,5 miljarder kronor till regionerna.

I **skatteavtalet mellan Sverige och Danmark** om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet. För 2020 föreslås en ökning av anslaget med 4,8 miljoner kronor för kommunerna.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn och utbildning

Förskola och skola

Det så kallade likvärdighetsbidraget ökar till 4,9 miljarder 2020 och till 6,2 miljarder från och med 2021.

SKL har i en skrivelse uppmanat regeringen att skyndsamt se över konstruktionen statsbidraget för likvärdig skola. Villkoren i statsbidraget kringskär kommuners möjlighet att med god ekonomisk hushållning hantera förändrade förutsättningar. Vi efterlyser bidragsvillkor som bättre tar hänsyn till lokala förhållanden och behov.

För att bland annat finansiera höjningen av likvärdighetsbidraget minskar lågstadielyftet från 2 miljarder till 1 miljard under 2020 och utgår sedan helt från 2021.

Det riktade statsbidraget för att anställa lärarassistenter, som infördes genom årets värändringsbudget, ökar till 1 miljard från och med 2020.

I budgetpropositionen anges att regeringen har som ambition att de riktade statsbidragen på skolområdet ska bli betydligt färre och enklare. Det innebär att vissa bidrag kommer fasas ut under mandatperioden medan andra kommer att föras samman.

Bland de som fasas ut finns bidraget för mer personal i fritidshem, vilket som planerat upphör vid utgången av 2019. Bidraget för fler anställda i lågstadiet fasas ut och att

döma av budgeten blir första halvåret 2020 det sista med detta bidrag. Ett första steg mot sammanslagning av befintliga statsbidrag tas genom att de idag tre olika bidragen som finns avseende karriärtjänster för lärare, varav ett avser karriärtjänster i utanförskapsområden, förs samman till ett samlat bidrag.

Läraryftet II förlängs till år 2025 och utvidgas till att omfatta fler lärargrupper än hittills. Även insatserna för att stärka den specialpedagogiska kompetensen i skolan förlängs och utvidgas. Detsamma gäller statsbidraget för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen.

I M:s och KD:s budget avsattes från 2020 medel i de generella statsbidragen för utökad undervisningstid i lågstadiet samt lovskola redan från årskurs 6. Dessa pengar finns inte med i regeringens budget, vilket innebär att de reformerna inte blir av 2020. Regeringen bedömer att undervisningstiden inte bör ökas med anledning av den lärarbrist som svensk skola är inne i. Vad gäller utökad lovskola anges att den ska utredas och införas 2022.

Frågor om detta avsnitt kan ställas till Eva-Lena Arefäll, tfn 08-452 79 45, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad eller Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunal vuxenutbildning och studiestartsstöd

Regeringen tillför medel för totalt 42 000 utbildningsplatser 2020 inom regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux). För 2021–2022 föreslås 41 000 platser vardera år. Regeringen föreslår att 2 372 miljoner kronor anvisas för statsbidrag för yrkesvux 2020, en ökning på 100 miljoner jämfört med 2019.

Detta är en minskning med 190 miljoner kronor jämfört med vad som tidigare aviseras men innebär en mer realistisk nivå i antal platser i nuläget.

För att underlätta utbyggnaden av regionalt yrkesvux avser regeringen att göra förändringar av de villkor som ställs på kommunerna för att finansiera motsvarande antal utbildningsplatser för att få del av statsbidrag för yrkesutbildning för vuxna. Regeringen föreslår också att regeringen när det gäller statsbidraget bemyndigas att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden för kommande år, så att beslut om bidraget kan fattas tidigare. Syftet är att förbättra kommunernas planeringsförutsättningar.

Regeringen avser även att genomföra förändringar i den del av statsbidraget som är för yrkesutbildningar som kombineras med bland annat SFI, vilket handlar om att ersättningen höjs för de utbildningsplatser som söks i kombination med SFI.

Studiestartsstödet syftar till att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Enligt statsbudgeten för 2019 skulle anslaget för studiestartsstödet tas bort helt från och med 2020. I propositionen anslås 410 miljoner kronor per år för 2020–2022. Enligt regeringen innebär det omkring 7 500–10 000 studerande 2020.

Frågor om vuxenutbildning och studiestartsstöd besvaras av Kristina Cunningham tfn 08-452 79 14 och Helena Wintgren tfn 08-452 74 70, avdelningen för utbildnings och arbetsmarknad.

Kultur- och fritidsområdet

Anslaget för regional kulturverksamhet föreslås ökas med cirka 1 procent med anledning av pris- och löneomräkningen.

SKL noterar att flera tidsbegränsade medel inom anslaget löper ut 2020 och att man beräknar en minskning av anslaget med cirka 123 miljoner till 2021 till följd av detta.

Det statliga bidraget om 100 miljoner kronor till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet föreslås förlängas. I vårändringsbudgeten återställde man 50 miljoner kronor för resterande halvåret 2019. För 2020–2022 anvisar regeringen 100 miljoner kronor årligen.

Regeringen anser att ett livslångt idrottande genom insatser för att förbättra tillgänglighet till idrott för äldre är angeläget och anslår därför 20 miljoner för 2020–2022.

Det är värt att notera att när det gäller både Länsdelegationens betänkande och Förslaget till nationell biblioteksstrategi så hänvisas det till remiss och vidare beredning på Regeringskansliet.

Frågor om kultur och fritidsområdet kan besvaras av Louise Andersson, tfn 08-452 74 22 och Nils-Olof Zethrin, tfn 08-452 79 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Asylmottagande och mottagande av nyanlända

Regeringen avser att från 2020 ta bort den årliga grundersättning som kommuner erhållit för mottagandet av nyanlända. Grundersättningen har motsvarat fem prisbasbelopp. Besparingen för staten är 69–71 miljoner kronor per år 2020–2022.

Indexeringen av schablonersättningen för flyktingmottagande uteblir 2020. Schablonersättningen kommer inte att justeras upp utifrån förändringen i prisbasbeloppet för 2020 vilket har skett tidigare år och reglerats i ersättningsförordningen. Besparingen för staten är 60 miljoner kronor.

Regeringen anslår 80 miljoner kronor under 2020 för ett tillfälligt stöd till kommuner som under de senaste åren har tagit emot ett stort antal nyanlända i förhållande till sin befolkning. Anslaget fördelas proportionerligt till de 44 kommuner som har haft högst mottagande per capita de senaste fyra åren.

Se information om aktuella kommuner och fördelningen på regeringens webbplats:

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/09/stora-tillskott-till-kommuner-och-landsting-nasta-ar/>

Tidigare aviserat budgettillskott för utökad samhällsorientering från 2020 minskar och anslaget omfattar nu 80 miljoner kronor per år och kommer att läggas i schablonersättningen. Anslaget avser en utökning av samhällsorienteringen från minst 60 till minst 100 timmar bland annat för att mer fokus ska läggas på jämställdhet och mänskliga rättigheter. Länsstyrelsen får uppdrag att utveckla delar av det utbildningsmaterial och metodstöd som används inom samhällsorienteringen. Regeringen har inte aviserat hur det utökade uppdraget till kommunerna kommer att regleras eller formuleras.

SKL noterar en nettominskning avseende ersättningar och bidrag till kommunsektorn inom området. Det motiveras inte av några aviserade minskade åtaganden för kommunerna. I budgetpropositionen konstaterar regeringen att mottagandet kommer att utgöras av en större andel vidarebosatta och anhöriga de närmaste åren och att en sådan förändrad sammansättning av mottagandet delvis innebär andra förutsättningar för kommunerna. SKL:s bedömning är också att insatser till dessa målgrupper som är helt nya i Sverige när de tas emot i kommunerna generellt är betydligt mer resurskrävande vilket snarare borde motivera ett tillskott till kommunerna. Det sker också kostnadsövervältringar på kommuner genom att kommunernas insatser ökar i takt med att insatser och service från statliga aktörer minskar.

Frågor om asylmottagande och mottagande av nyanlända besvaras av Karin Perols 08-452 76 82, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Individ- och familjeomsorg

Kvinnofrid och hedersrelaterat våld och förtryck

Regeringen föreslår att området tillförs ytterligare 155 miljoner kronor för 2020. Medlen ska gå till förstärkta insatser inom ramen för regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck.

Av dessa medel ska 100 miljoner kronor gå till ideella kvinno- och tjejjourer. Medlen ska fördelas i första hand som tvååriga bidrag, för ökad långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar.

Av de resterande medlen är 45 miljoner öronmärkta för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och 10 miljoner ska gå till arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Frågor om kvinnofrid kan besvaras av Frida Olgun, tfn 08-452 78 81, avdelningen för vård och omsorg.

Äldreomsorg

Det riktade bidraget på 500 miljoner kronor som fördelades enligt andel äldre i vårpropositionen samt de 50 miljoner för ökade demenskunskap avslutas. Istället satsar man 610 miljoner till kommuner för att öka kvaliteten inom demensomsorgen samt motverka ensamhet. En satsning på digitalisering och e-hälsa inom äldreomsorgen görs också på 200 miljoner. Det framgår inte hur dessa medel ska användas.

Investeringsbidrag till äldreboende minskas med 210 miljoner kronor till 500 miljoner.

Taket för bostadstillägg höjs till 7 000 kronor per månad från 5 600 kronor.

Därutöver föreslås att målen för den nationella äldrepolitiken kompletteras med ett femte mål: äldre ska erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg.

SKL ser negativt på att det tillkommer nya riktade statsbidrag på området, istället för det tidigare statsbidraget på 500 miljoner kronor som var av mer generell karaktär.

Frågor besvaras av Greger Bengtsson tfn 08-452 75 19, avdelningen för vård och omsorg.

Funktionshinderområdet

Från och med 2020 utökas statsbidraget till insatsen personligt ombud med 30 miljoner kronor, med syfte att öka subventionsgraden per ombud.

Regeringen avser att återkomma med förslag om att hjälp med samtliga moment för andning och sondmatning kan ge rätt till assistans. Detta beräknas öka kostnaderna med 85 miljoner för 2020 och med 100 miljoner kronor årligen från 2021.

För 2020 höjs schablonbeloppet för assistansersättning med 1,5 procent. Schablonbeloppet blir därmed 304,30 kronor (en höjning med 4,50 kronor).

SKL har tidigare påtalat den otillräckliga uppräkningsgraden av ersättning för personlig assistans. Det innebär att kommunerna får högre kostnader för den assistans som beslutas av staten.

Frågor om funktionshinderområdet kan ställas till Ulrika Lifvakt tfn 08-452 74 54, avdelningen för vård och omsorg, eller till Peter Sjöquist tfn 08-452 77 44, avdelningen för ekonomi och styrning.

Åtgärder mot segregation

Regeringen fortsätter tidigare satsning för att minska segregationen genom att 2020 fördela 410 miljoner till 32 kommuner med socioekonomiska utmaningar. Medlen fördelas enligt samma principer som tillämpats 2018 och 2019. Inga medel anges efter 2020.

Regeringen tillsätter även nya medel för fortsatta statsbidrag för att minska och motverka segregation. För 2020 avsätts 85 miljoner kronor för att minska och motverka segregation på lokal och regional nivå. Medlen kommer att fördelas efter ansökan. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 250 miljoner.

Frågor om Åtgärder mot segregation besvaras av Kristina Cunningham tfn 08-452 79 14, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Infrastruktur, fastigheter och räddningstjänst

Fastigheter

- Investeringsstöd till anordnande av hyres- och studentbostäder återinförs med vissa innehållsliga förändringar av villkoren för stödet. Anslag 2020: 2,1 miljarder.
- Stöd till byggemenskaper (nytt), del av anslag som även omfattar statsbidrag till kommunala hyresgarantier. Anslag 2020: 43 miljoner totalt.

Härutöver anvisas medel för beviljade ansökningar för ett par byggstöd inom utgiftsområdet som är under avveckling:

- Stöd till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer i vissa utsatta områden.
- Stöd till innovativt och hållbart byggande.

För att skapa goda förutsättningar för genomförande och tillsyn av ett kommande krav på redovisning av en klimatdeklaration vid uppförande av byggnader från och med den 1 januari 2022 föreslås Boverket tillföras 10 miljoner kronor årligen 2020–2022. För att åstadkomma en ökad digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen föreslås Lantmäteriets anslag ökas med 35 miljoner per år.

Kommunerna har kunnat söka pengar från MSB för förebyggande åtgärder mot skred och andra naturolyckor. Dessa pengar har varierat lite över tid men till 2020 är det föreslaget en sänkning av anslaget från 2019 års 130 miljoner kronor till 75 miljoner. För 2020 och 2021 är 25 miljoner kronor aviserade vilket innebär ett avsevärt minskat stöd för främst kommuner att söka om finansiering för att vidta förebyggande åtgärder.

Frågor om fastigheter besvaras av Jan-Ove Östbrink tfn 08-452 71 05, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Kommunal räddningstjänst

Regeringen avser att under 2020 lämna förslag om att kommunerna kontinuerligt ska upprätthålla en övergripande ledning av räddningstjänsten. För att kompensera kommunerna för det utökade åtagandet som förslaget innebär ökas anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning med 45 miljoner kronor från och med 2021.

Frågor om kommunal räddningstjänst besvaras av Johan Gert tfn 08-452 77 41, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Nationell transportinfrastruktur

Regeringen anser att fortsatta satsningar, på till exempel särskilda driftåtgärder för att förbättra de enskilda vägarnas funktion och bärighet, är angelägna för utvecklingen av

landsbygden. Vidare är en väl fungerande järnvägsinfrastruktur viktig för landsbygdens konkurrenskraft. Det handlar bland annat om att främja spårbundna godstransporter. Inom ramen för landsbygdspropositionen (prop. 2017/18:179) görs därför en särskild satsning för att förbättra de enskilda vägarnas funktion och bärighet med 354 miljoner kronor och underhåll av järnvägar 300 miljoner kronor under perioden 2020–2022. Anslaget ökas därför med 218 miljoner kronor 2020, 218 miljoner kronor 2021 och 218 miljoner kronor 2022.

SKL anser att det är positivt att utöka satsningar på bättre infrastruktur på enskilda vägar och järnvägsunderhåll för godstransporter i hela landet. SKL har tidigare framfört att utveckling av godstrafikstråk är en nyckelfråga för hållbar regional utveckling och tillväxt i hela landet. SKL anser att transportsystemet behöver utvecklas efter landsbygdens behov.

Frågor om regionala tillväxtåtgärder besvaras av Selda Taner tfn 08-452 78 96, och Sara Rhudin tfn 08-452 75 44, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Bredband

I enlighet med januariavtalet och regeringens bredbandsstrategi satsar regeringen 150 miljoner kronor 2020 på ett nytt stödsystem för utbyggnad av elektroniska kommunikationer i form av bredband. Satsningen innebär att regeringen beräknar tillföra det nya stödsystemet 200 miljoner kronor 2021 och 300 miljoner 2022.

Det är positivt att regeringen tillför medel för bredbandsutbyggnad även om tillskottet är marginellt i förhållande till behovet. Det är av yttersta vikt att det nya stödet utlyses på ett sätt som är konkurrensneutralt för alla marknadsaktörer, offentliga som privata.

Frågor om bredband besvaras av Michaela Stenman tfn 08-452 78 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljö

Regeringen föreslår förstärkningar till 2 miljarder kronor 2020 av Klimatklivet, som också kan sökas av kommuner och regioner. En ökning med 1,16 miljarder från 2019.

Ett stöd införs till åtgärder som både främjar stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana områden och som stärker den sociala hållbarheten och tryggheten i städer och samhällen, med 50 miljoner kronor 2020, 150 miljoner 2021 och 200 miljoner 2022. Satsningen är en fortsättning på det tidigare stödet Gröna städer.

Andra satsningar som kan beröra kommuner och regioner är stöd till solceller och energilagring (835 miljoner kronor 2020), stöd till produktion av biogas till fordonsgas (100 miljoner kronor 2019), förstärkt klimatbonus för bilar inom bonus malusystemet, satsning på snabbbladdning längs större vägar, en utvidgning av stödet för elbussar till lastbilar och arbetsmaskiner, ökade satsningar på skydd av värdefull natur

samt åtgärder för rent hav och vatten. Regeringen vill också använda ekonomiska styrmedel för att minska spridningen av mikroplaster och avser att under 2019 lämna ett förslag om skatt på plastbärkassar. Regeringen föreslår därtill att en elektrifieringskommission tillsätts för att påskynda arbetet med att elektrifiera transportsektorn och de tunga vägtransporterna.

Regeringen avser införa en **skatt på avfallsförbränning** från 1 april 2020. Skatteintäkterna bedöms till 0,24 miljarder kronor 2020. Skattenivån kommer att trappas upp stegvis, från 75 kronor per ton avfall 2020, till 100 kronor per ton avfall 2021 och till 125 kronor per ton avfall 2022. Undantag kommer införas för farligt avfall, animaliska biprodukter, biobränsle och viss produktion av material.

SKL har motsatt sig en sådan skatt då den inte på ett verkningsfullt sätt skulle styra mot en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering. Det är lämpligare att använda styrmedel som direkt riktar sig mot produktdesign, upphandling och ökad utsortering för materialåtervinning. Skatten bli rent fiskal och försämrar konkurrenskraften för kraftvärme och fjärrvärme på vissa orter i en tid när dessa redan har en tuff konkurrenssituation samtidigt som de fyller viktiga funktioner i energisystemet.

Regeringen aviserar också att krav på klimatdeklarationer vid uppförande av byggnader ska införas från 2022, i syfte att underlätta kravställning. Boverket har i uppdrag att underlätta införandet och en nationell databas för livscykeldata ska utvecklas.

Det föreslagna ökade anslaget för att förstärka havs- och vattenmiljöarbetet kan komma att beröra det lokala åtgärdsarbetet (240 miljoner kronor 2020–2022). Satsningen syftar framför allt till ytterligare insatser mot övergödning.

Naturvårdsverket får ökade medel (8 miljoner kronor) för digitalisering, bland annat för att digitalisera och tillgängliggöra miljöinformation, vilket kan ha bäring på hur informationsutbytet mellan kommuner och statliga myndigheter kommer att se ut.

Frågor om besvaras av Andreas Hagnell tfn 08-452 78 66, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Infrastruktur

Anslaget för klimatklivet får användas för klimatinvesteringar på lokal och regional nivå samt för stöd till installation av laddinfrastruktur för elfordon. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

SKL är positiva till att regeringen genomför satsningar för klimatinvesteringar på lokal och regional nivå, bland annat för utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon. SKL har sedan tidigare ställt sig positiva till satsningen Klimatklivet och ser positivt på föreslagen utökning.

Frågor om klimatinvesteringar besvaras av Ida Nelson, tfn 08-452 79 43, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Gröna städer

För att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar finns stöd för gröna och trygga samhällen.

Stödet är 50 miljoner kronor för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 150 respektive 200 miljoner.

Frågor om Gröna städer besvaras av Eva Hägglund tfn 08-452 78 67, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Digitalisering

De medel som tidigare beräknats för arbetet med nationell digital infrastruktur minskas delvis. Anslaget minskas med 15 miljoner kronor från och med 2020.

Regeringen föreslår att 177 miljoner kronor anvisas under anslaget 1:18 Myndigheten för digital förvaltning för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget uppgå till 160 respektive 162 miljoner.

Myndigheten för digital förvaltning har ett viktigt och omfattande uppdrag för att vara möjliggörare och skapa grundläggande förutsättningar för digital utveckling inom offentlig sektor. De statliga myndigheternas mognad avseende digitalisering och IT-användning har inte ökat nämnvärt mellan 2016 och 2018 och utvecklingen sker inte i önskad takt. Om Sverige ska leva upp till förväntningarna om att bli bäst på att ta tillvara digitaliseringens möjligheter krävs kraftsamling och ökad finansiering för att säkerställa en samordnad effektiv utveckling.

Frågor besvaras av Peter Krantz tfn 08-452 76 93 avdelningen för digitalisering.

I budgetpropositionen för 2017 föreslogs att det generella anslaget till kommunerna skulle minskas till följd av förslag i betänkandet *Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning* (SOU 2016:18) om färre och digitala nationella prov, som beräknades innebära en kostnadsminskning med 123 miljoner kronor för kommunerna. Anslaget minskades med 61 miljoner per år från och med 2018 och minskas med ytterligare 62 miljoner årligen från och med 2022.

Olyckligt att anslag minskas. Snarare behövs en puckelfinansiering, många skolor kommer behöva investera för att möta de krav som ställs.

Frågor besvaras av Mikael Svensson tfn 08-452 71 25, avdelningen för digitalisering.

Arbetsgivar- och arbetsmarknadsfrågor

Lönebildning

Den svenska lönebildningsmodellen som baseras på den internationellt konkurrensutsatta sektorn som lönenormerande har bidragit till en varaktig reallönetillväxt under lång tid. Den positiva utvecklingen ska bibehållas. Arbetsmarknadens parter har ett

huvudansvar för lönebildningen. Kriterier för att bedöma om en god lönebildning anses vara uppfyllda på svensk arbetsmarknad och för första gången sedan Medlingsinstitutet inrättades (år 2000) gjordes inga medlingsinsatser i institutets regi på central nivå under 2018. Antalet lokala medlingsärenden ökade men är fortsatt förhållandevis få.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män minskar, men det går för långsamt. Det finns flera orsaker till att kvinnor har lägre inkomster än män. Åtgärder krävs inom flera olika politikområden.

Preliminära utfall från konjunkturlönestatistiken visar fortsatt dämpad löneutvecklingen första halvåret 2019. Det ansträngda resursutnyttjandet och tilltagande produktivitetstillväxt förväntas dock, med viss fördröjning, leda till att löneökningarna blir något högre framöver. Periodens timlöneutvecklingen har reviderats ned något jämfört med vårens prognos och ligger på 2,6 (2019), 2,8 (2020), 3,0 (2021) och 3,1 procent (2022).

Det särskilda statsbidraget för satsningen på lärarlöner kvarstår.

Frågor om lönebildning besvaras av Phia Murphy tfn 08-452 79 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad och arbetsliv

Statens budget för utgiftsområde 14 "Arbetsmarknad och arbetsliv" föreslås vara totalt 77,2 miljarder kronor 2020. Det innebär en ökning från 73,9 miljarder 2019. Knappt 2,5 miljarder av ökningen består i att anslagsposten "etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare" har flyttats från utgiftsområde 13.

Anslaget för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskar från 10,3 miljarder kronor 2019 till 8,9 miljarder 2020. Förvaltningskostnaderna för Arbetsförmedlingen minskas något från 7,6 miljarder till 7,2 miljarder.

Vikten av att ta tillvara kommunernas insatser inom arbetsmarknadsområdet understryks såväl som en fungerande samordning och samverkan samt att kommunernas roll i ett reformerat system analyseras vidare.

SKL ser behov av att skyndsamt ta fram en fördjupad analys av kommunernas roll i ett reformerat system.

För att upprätthålla och utveckla samverkan tilldelas Delegationen för nyanlända och unga (DUA) medel för att fördela som statsbidrag till kommunerna 2020 om 52 miljoner kronor.

SKL ser det som viktigt att överenskommen samverkan bibehålls och om möjligt utvecklas under reformeringen av arbetsmarknadspolitiken, inom DUA såväl som i

ESF-projekt och FINSAM. DUA har spelat en positiv roll för samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen.

För extratjänster och introduktionsjobb anslås 427 miljoner kronor 2020 och 77 miljoner per år 2021–2022. För etableringsjobb anslås 47 miljoner för 2020, detta beräknas till 75 miljoner år 2022.

Ett ingångsavdrag föreslås som innebär en nedsättning av arbetsgivaravgifter från 31 till 10 procent av lönekostnaden. Avdraget ska riktas mot individer som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden och personer som länge stått utanför arbetsmarknaden.

Ett integrationsår ska införas som en del i en svensk nystart för att nyanlända ska komma snabbare in på arbetsmarknaden. Detta bör ske i form av ett intensivår inom ramen för etableringsprogrammet. Intensivåret bör bestå av en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period. Syftet är att deltagarna efter intensivåret ska vara matchningsbara mot arbetsmarknaden och komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Till detta anslås 56 miljoner 2020 och 2021 samt 96 miljoner 2022.

En möjlighet till utvecklingstid ska införas i syfte att bidra till anställdas behov av att utveckla sin kompetens eller utveckla ny kompetens för att stärka sin fortsatta anställningsbarhet. Genom att anställda får möjlighet till utvecklingstid stärks deras position på arbetsmarknaden samtidigt som rörligheten främjas i en tid då kraven på omställning ökar. Utbildning bör vara fokus under utvecklingstid och ska bland annat ge möjlighet och incitament för individer att utbilda sig till yrken inom branscher där det råder brist på arbetskraft. Även start av näringsverksamhet bör vara möjligt. Ersättning bör lämnas till den som deltar i utvecklingstid. Regeringen avsätter 216 miljoner kronor 2020, 589 samt 979 miljoner för 2021 respektive 2022.

För Arbetsmarknadsutbildningarna anslås 281 miljoner kronor 2020 och 177 respektive 226 miljoner 2021 och 2022.

Medel avsätts för utvecklad stöd och matchning om 193 miljoner kronor 2020 och 348 respektive 427 miljoner de följande två åren.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Tor Hatlevoll, Phia Moberg, Vincent Paciello Lundvall, Åsa Karlsson, Oscar Svensson och Per Överberg, tfn 08-452 70 00, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Sänkt skatt för personer över 65

I budgetpropositionen föreslås en sänkning av inkomstskatten för personer över 65 år. Förslaget blir kostnadsneutralt för kommunsektorn.

Förslaget om sänkt skatt för personer över 65 år riskerar hämma effekten av föreslagna åtgärder till ett förlängt arbetsliv genom att minska de ekonomiska incitamenten för att fortsätta arbeta efter 65 års ålder. Jobbskatteavdraget är förstärkt för personer över 65 år och ska därmed fungera som en extra stimulans för att få fler äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden. Incitamentet att behålla fler i arbetskraften minskar med förslaget om sänkt skatt efter 65 år.

Förslaget innebär inte ändrad skatteskillnad mellan löne- och pensionsinkomster för personer yngre än 65. Personer som tar ut pension innan 65 år får därmed en högre skatt jämfört med personer som tar ut pension vid 65 år eller senare.

Karriärtjänster för specialistsjuksköterskor

100 miljoner kronor ska satsas på karriärtjänster för specialistsjuksköterskor.

Inrättandet av karriärtjänster för specialistsjuksköterskor riskerar föranleda höga pensionskostnader. SKL ser inte att budgetpropositionen tar höjd för dessa ökade kostnader.

Förstärkt grundskydd till pensionärer

Förslag om ett stärkt grundskydd till pensionärer med höjd garantipensionen om 200 kronor per månad samt höjt bostadstillägg från 5 600 kronor till 7 000 kronor för den som är ogift och från 2 800 till 3 500 kronor per månad för den som är gift.

Med ett förstärkt grundskydd till pensionärer minskar det så kallade respektavståndet mellan en garantipensionär och en person som arbetat ett helt arbetsliv vilket därmed minskar också incitamentet för arbete.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Ossian Wennström, tfn 08-452 79 17 och Victoria Bergner, tfn 08-452 75 07, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet

Genomförande av jämställdhetspolitiken

Regeringen har för 2020 sedan tidigare beräknat 290 miljoner kronor för genomförandet av jämställdhetspolitiken, varav merparten går till insatser för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen föreslår nu att det tillförs ytterligare 155 miljoner kronor.

Överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting

I januari 2018 ingick regeringen en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) för att stärka jämställdhetsarbetet på lokal och regional nivå 2018–2020. SKL:s arbete utifrån överenskommelsen inkluderar att analysera medlemsbehov och utveckla medlemsstöd för hur socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan förbättra arbetet med att ge stöd till utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Överenskommelsen har framför allt bidragit till delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra men även

de övriga delmålen har påverkats positivt, till exempel när det gäller satsningen på Modellkommuner.

Osakliga löne- och inkomstskillnader

Osakliga löne- och inkomstskillnader mellan kvinnor och män ska minska. Med utgångspunkt i handlingsplanen för jämställda livsinkomster (A2017/02477/ARM) verkar regeringen för att minska inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män (se även utgiftsområde14 avsnitt 4). En utredning (dir. 2018:99) ska bland annat se över vilka åtgärder som behövs för att säkerställa efterlevnad av bestämmelserna om aktiva åtgärder, inklusive lönekartläggning, i diskrimineringslagen (2008:567).

Lågt arbetskraftsdeltagande för utrikes födda kvinnor

En tydlig utmaning är utrikes födda kvinnors alltför låga arbetskraftsdeltagande. Det är viktigt för den enskilda kvinnan, men även ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, att insatser genomförs som kan såväl påskynda nyanlända kvinnors arbetsmarknadseablering som öka sysselsättningen i gruppen utrikes födda kvinnor. Kvinnor i områden med socioekonomiska utmaningar har lägre förvärvsfrekvens och lägre disponibel inkomst jämfört med män i samma områden och jämfört med både män och kvinnor i riket i övrigt. Ökad jämställdhet är viktigt för att minska och motverka segregation. Det framgår också av regeringens långsiktiga strategi i arbetet mot segregation (se vidare utgiftsområde13 avsnitt 6). För att uppnå en jämställd arbetsmarknad behöver bland annat arbetskraftsdeltagande och sysselsättningen bland utrikes födda kvinnor öka.

Jämställdhetsmyndigheten

I december 2018 beslutade riksdagen att halvera Jämställdhetsmyndighetens förvaltningsanslag och att myndigheten skulle avvecklas vid utgången av 2019 (bet. 2018/19:AU1, rskr. 2018/19:106). Anslagsändamålet för myndighetens förvaltningsanslag ändrades därmed så att det fick användas för myndighetens förvaltningsutgifter i syfte att avveckla myndigheten. Beslutet om avveckling har bland annat medfört att myndigheten inte har kunnat bedriva sin verksamhet enligt plan. Regeringen anser inte att Jämställdhetsmyndigheten ska avvecklas och har därför föreslagit ändring av anslagsändamålet samt att förvaltningsanslaget för 2019 återställs.

Inrättandet av Jämställdhetsmyndigheten har bidragit till att länsstyrelserna bildat nya former för samverkan, där bland annat Jämställdhetsmyndigheten, Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ingår. Även uppdraget om att arbeta med våldsförebyggande insatser har lett till att nya aktörer har involverats i samverkan på länsnivå.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Charlotta Undén tfn 08-452 71 62, och Anna Ulvesson tfn 08-452 74 67, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Läraryrket och lärarutbildning

Professionsprogram ska inrättas

Regeringen avsätter 20 miljoner 2021 och 30 miljoner 2022 för införandet av ett professionsprogram. Regeringen kommer att återkomma med förslag till riksdagen med anledning av detta. Införandet grundar sig på förslagen i utredningen Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling (SOU 2018:17).

SKL:s remissvar ”Med undervisningsskicklighet i centrum”:

<https://skl.se/download/18.49944d0b163defb496db673e/1529069022961/SKL-22-18-01752-Yttrande-Med-undervisningsskicklighet-i-centrum.pdf>

Läro- och förskolläroarutbildningen

Utbyggnaden av läro- och förskolläroarutbildningen som presenterats i tidigare budgetpropositioner kvarstår och permanentas.

Ett urval av lärosäten får i uppdrag att utveckla samarbetet regionalt och möjliggöra arbetsintegrerad läroarutbildning. Satsningen omfattar totalt 30 miljoner kronor under perioden 2020–2026. Satsningen på försöksverksamheten med övningsskolor utökas med 10 miljoner kronor. Satsning på vidareutbildning av obehöriga läroare (VAL) och särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) permanentas och utökas med 16 miljoner kronor per år från och med 2020.

Frågor om Läroarutbildning och läroarutbildningen besvaras av Somia Frej tfn 08-452 77 06, och Kalle Berg tfn 08-452 73 67, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Gymnasieskola och yrkesutbildning

Vuxenutbildningen

Regeringen konstaterar att Regionalt yrkesvux volymmässigt inte har utvecklats i förväntad takt. Regeringen avser därför att göra förändringar gällande de villkor som ställs på kommunerna för att finansiera motsvarande antal utbildningsplatser för att få del av statsbidrag för yrkesutbildning för vuxna. Regeringen föreslår också att regeringen när det gäller statsbidraget bemyndigas att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden för kommande år, så att beslut om bidraget kan fattas tidigare. Därmed kan kommunernas planeringsförutsättningar förbättras enligt regeringen. Regeringen avser också att höja ersättning för de utbildningsplatser som söks i kombination med svenska för invandrare (sfi).

Yrkeshögskolan

Regeringen fortsätter att investera i yrkeshögskolan genom att möjliggöra ett större utbud av enstaka kurser och därmed underlätta kompetensutveckling för redan yrkes-

verksamma. Yrkehögskolan tillförs 13 miljoner kronor 2020 för detta ändamål. Myndigheten för yrkeshögskolan (MYh) tillförs också 3 miljoner kronor 2020 för att stärka det nationella stödet för validering inklusive branschvalidering. Dessutom avsätts 10 miljoner kronor för utveckling av nya modeller för validering av yrkeskompetens inom respektive bransch. Detta för att fortsätta utvecklingsarbetet med nationell validering efter att valideringsdelegation avslutar sitt arbete vid årsskiftet.

Gymnasieskolan

Regeringen beslutade 2018 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att föreslå hur gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov (dir. 2018:17). Utredaren ska bland annat föreslå hur utbildning inom dessa utbildningsformer kan planeras och dimensioneras inom ramen för en regional modell och se över ansvarsfördelningen mellan stat, kommun och andra aktörer. Uppdraget ska redovisas den 3 februari 2020.

Frågor om Gymnasieskola och yrkesutbildning besvaras av Katarina Storm Åsell tfn 08-452 75 95, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård

Regeringen föreslår en utökad satsning på 100 miljoner kronor årligen 2020–2022 för att få fler sjuksköterskor att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterskor inom områden där de nationella behoven är stora. Det gäller utöver det tidigare tillskottet om 400 miljoner kronor per år. Därutöver föreslås 100 miljoner årligen avsättas för så kallade karriärtjänster för specialistsjuksköterskor från 2020, en satsning som syftar till att öka attraktiviteten att bli specialistsjuksköterska och att möjliggöra deras utvecklings- och karriärmöjligheter.

Frågor om Kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård besvaras av Anna-Clara Olsson tfn 08-452 76 47, och Johanna Öqvist tfn 08-452 74 13, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Högre utbildning och universitetsforskning

Hälso- och sjukvårdsutbildning

Utbyggnaden av utbildningarna till sjuksköterska, barnmorska, specialistsjuksköterska och läkare som presenterats i tidigare budgetpropositioner kvarstår och permanentas.

Frågor om Högre utbildning och universitetsforskning besvaras av Anna-Clara Olsson tfn 08-452 76 47, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsrätt

En särskild utredare har fått i uppdrag att lämna förslag på hur arbetsrätten kan moderniseras och anpassas efter dagens arbetsmarknad samtidigt som en grundläggande balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthålls (dir. 2019:17). Utredningen ska lämna sitt betänkande den 31 maj 2020.

Frågor om Arbetsrätt besvaras av Malin Looberger tfn 08-452 75 58, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Jonathan Fransson